

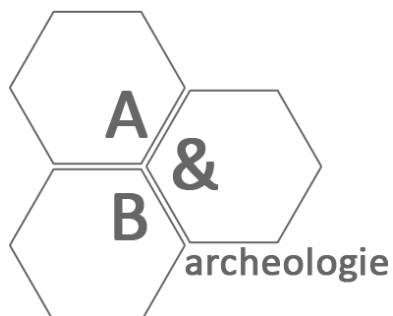
2025.048

Nota Hechtel-Eksel Europawijk

Programma van Maatregelen

Bert ACKE, Maarten BRACKE en Gwendy WYNS

19-8-2025

1. Gemotiveerd advies

De nota kadert in het Onroerendergoeddecreet van 12 juli 2013. Naar aanleiding van een geplande aanvraag voor een omgevingsvergunning voor het verkavelen van gronden aan de Europawijk te Hechtel-Eksel (provincie Limburg), waarbij de totale oppervlakte van de betrokken percelen meer dan 3000m² bedraagt, diende de initiatiefnemer een archeologienota toe te voegen aan de vergunningsaanvraag. De archeologienota werd opgemaakt onder supervisie van een erkend archeoloog en bestond enkel uit een bureauonderzoek.¹ In het programma van maatregelen was opgenomen dat een landschappelijk booronderzoek, en indien nodig een verkennend en waarderend archeologisch booronderzoek, en een proefsleuvenonderzoek dienden uitgevoerd te worden in een uitgesteld traject. In deze nota, opgemaakt onder supervisie van een erkend archeoloog, worden de resultaten van dit verder vooronderzoek beschreven.

In eerste instantie werden landschappelijke boringen uitgevoerd op het terrein. Dit onderzoek werd uitgevoerd op dinsdag 1 juli 2025. In totaal werden 10 boringen uitgevoerd, verspreid over het volledige terrein. Hierbij werd een A-C of A-verbruining (Bw)-C bodemprofiel geregistreerd. Het potentieel op in situ bewaarde steentijd artefactensites werd op basis hiervan laag ingeschat, waardoor geen verder booronderzoek uitgevoerd werd. Sites met grondsporen konden wel nog verwacht worden op het niveau van de C-horizont. Het proefsleuvenonderzoek werd bijgevolg uitgevoerd over het volledige plangebied.

Het proefsleuvenonderzoek vond plaats op maandag 7 juli 2025. Het sleuvenplan kon grotendeels uitgevoerd worden zoals voorzien in het programma van maatregelen. Wel werden de proefsleuven onderbroken ter hoogte van een perceelsgracht. In het zuidelijk deel van het terrein werden in plaats van 5 slechts 4 sleuven aangelegd. Voor de uitgraving van de proefsleuven werd gebruik gemaakt van een niet-getande graafbak van 1,80m breed. De grond werd gescheiden afgegraven en gestockeerd naast de sleuf. Na de voltooiing van de registratie van de sleuven werden deze gedicht.

Het plangebied had een oppervlakte van ca. 9660m². Een strook langs de zuidelijke zijde (ca. 734m²) kon niet onderzocht worden door de aanwezigheid van een bomenrij. Zo bleef er ca. 8926m² over als onderzoekbare zone. Hiervan werd ca. 1289m² (14,4%) onderzocht door middel van proefsleuven en kijkvensters. De vooropgestelde dekkingsgraad van 12,5% zoals opgenomen in de Code van Goede Praktijk (te verdelen over 10% sleuven en 2,5% dwarssleuven/volgsleuven/kijkvensters) werd hiermee ruim behaald. Er kon een goede inschatting gemaakt worden van het archeologisch potentieel van de site.

In de archeologienota werd op basis van het landschappelijk, bodemkundig, historisch en archeologisch kader een eerder hoge archeologische verwachting toegekend aan het plangebied. Het terrein kent immers een gunstige landschappelijke ligging, op de flank van een hogere rug die uitkijkt over een beekvallei. Daarnaast werd gesteld dat er mogelijk een goed bewaarde bodem aanwezig zou kunnen zijn binnen het plangebied, al zou de voormalige bebouwing hier reeds enige impact op gehad kunnen hebben. De verhoogde verwachting gold zowel voor steentijd artefactensites als voor sites met grondsporen.

¹ Acke, Bracke, Fonteyn 2023a; 2023b.

In de archeologienota werd op basis van het landschappelijk, bodemkundig, historisch en archeologisch kader een verhoogde archeologische verwachting toegekend aan het plangebied. Het terrein kent immers een gunstige landschappelijke ligging. Daarnaast wijzen enkele archeologische sites in de ruime omgeving op bewoning vanaf de metaaltijden tot de middeleeuwen. De verhoogde verwachting gold zowel voor steentijd artefactensites als voor sites met grondsporen.

Het landschappelijk booronderzoek toonde aan dat de kans op de in situ bewaring van steentijd artefactensites zeer klein was. Er werd dan ook geen verder booronderzoek uitgevoerd.

Tijdens het proefsleuvenonderzoek werden slechts 1 archeologisch spoor met een geïsoleerde ligging en onbepaalde, eerder recente datering aangetroffen. Een tweede spoornummer betreft een onregelmatig restant van de verbruinde Bw-horizont.

Om volgende redenen kan op een adequate manier gesteld worden dat het archeologisch potentieel zeer laag is:

- Het **landschappelijke booronderzoek** toonde aan dat sprake is van AC-profielen met plaatselijk in het zuiden nog restanten van de Bw/verbruiningshorizont. Nagenoeg over het volledige terrein dagzomen de grindafzettingen van het Kempisch Plateau meteen onder de teelaarde. Deze grindafzettingen kenmerken zich door het regelmatig voorkomen van grinten, die plaatselijk dens kunnen zijn. Op basis hiervan kan een zeer lage trefkans voor in situ steentijdartefacten sites vooropgesteld worden. Archeologische boringen zijn om die reden weinig zinvol. Ook kan op basis van de bodemkundige resultaten een lagere archeologische verwachting voor grondsporen aangegeven worden.
- Het **proefsleuvenonderzoek** had een dekkingsgraad van ca. 14,4%, nagenoeg 2% hoger dan de gevraagde 12,5%. Bovendien kon bij het sleuvenonderzoek gesteld worden dat met uitzondering van een eerder recent spoor, geen relevante archeologische sporen aanwezig zijn. Bijkomend werden geen aanwijzingen gevonden op de mogelijke aanwezigheid van een site, zoals bv aantreffen van vondstmateriaal tijdens de aanleg van de sleuven en bij het verdiepen naar het archeologische vlak. **De sporen werden voldoende geëvalueerd en kunnen als recent en natuurlijk beschouwd worden. Het archeologisch potentieel van het terrein werd goed geëvalueerd tijdens het veldonderzoek en bleek duidelijk negatief te zijn. Een verder archeologisch onderzoek is bijgevolg weinig zinvol.**
- **Concluderend** kan gesteld worden dat geen archeologische parameters aanwezig zijn die de aanwezigheid van een archeologische site aanduiden. De bodemkundige gegevens en de sleufresultaten wijzen in tegendeel op de afwezigheid van een site. Er werd bijgevolg met een adequate manier omgegaan om het archeologisch potentieel in kaart te brengen, dat in dit geval duidelijk negatief blijkt te zijn. **Bijkomend werd ook een terreinbezoek uitgebracht door Erfgoed Lommel. De bevoegde archeoloog deelde de mening dat geen archeologische site aanwezig was binnen het terrein. Om deze redenen wordt geen verder vervolg geadviseerd en kan een vrijgave van de gronden opgesteld worden.**